చైనా పెళ్లికూతురు- కథ

రచన సేకరణ వివరణ వారణాసి ఉమా శ్రీ రామ కృష్ణ అఫ్ అమరావతి .

రాణుల పెళ్లిళ్లు 21-11-24

నేపాలీ యువరాణి ప్రిన్సెస్ భ్రికుటి దేవి , టిబెటియాన్ రాజు సొంగ్త్సం గంపా (605? - 650 CE) ను వివాహమాడింది . ఈమెను టిబెటను

ప్రజలు బల్ -మొ -బీజ ఖ్రి -బసును , భేల్స ట్రిట్సుం లేదా , ఖ్రి బి సున్ (రాయల్ లేడీ), అని పిలుస్తారు . చెరిత్ర ప్రకారం రాజు సొంగ్త్సం గంపా టిబెట్ రాజ్యానికి మూలపురుషుడు వంటి వాడు . రాణి భ్రికుటి దేవి తమ రాజు అయిన గంపా ను పెళ్లాడినందు వల్ల-- ఆమె బౌద్ధము లో ప్రస్తావించబడిన తార దేవి యొక్క మరొక అవతారమని -- టిబెట్ ప్రజలు నమ్ముతారు . నేపాల్ హిందూ ప్రభావిత దేశము . టిబెట్ చైనా ప్రభావిత దేశము .
హిందూ మత పు రాణి టిబెట్ బుద్దిస్ట్ రాజును పెళ్లి చేసుకోవటంఅంటే భౌద్ధ మత ఆధిక్యతను ఒప్పుకోవటమే అనే దృష్టితో టిబెట్ ప్రేజలు ఆమెను తార దేవి యొక్క అవతారంగా మార్చి ఆరాధించారు . రాజ కుటుంబాల మధ్య జరిగే పెండ్లిళ్ల వలన రాజులకు ఒక ప్రయోజనాలు - ప్రజలకు - మతాలకు వేరే ప్రయోజనాలు ఉంటాయి అని మనము తెలుసుకోవచ్చు . ఫోటో లో వున్నది ప్రిన్సెస్ భ్రికుటి దేవి కాదు . ఆమె పేరు ప్రిన్సెస్ వెన్చెంగ్ .ప్రిన్సెస్ వెన్చెంగ్ చైనా దేశానికీ చెందిన టాంగ్ వంశానికి చెందినది . ఈమె టిబెట్ కు చెందిన రాజు సొంగ్త్సేం గంపా ను పెండ్లి చేసుకొనేందుకు టిబెట్ వచ్చింది . వస్తూ వస్తూ చైనాకు చెందిన అనేక మైన చైనా ఆచారాలు సంప్రదాయాలను - అక్కడి పంటలకు చెందిన విత్తనాలను - టీ ని, పట్టు దారం నేత మరియు లోహ పు పని వారిని తన వెంట తెచ్చి టిబెట్ ను నాగరీకం మరియూ అభివృద్ధి చేసింది . ఈ రాణి గారికి " గ్యాసా" అనగా చైనా నుండి వచ్చిన భార్య అనే మారు పేరు వుంది . చైనా నుండి వచ్చిన ఈమె చైనా పద్దతులను టిబెట్ లో ప్రేవేశ పెట్టినందువలన - టిబెట్లో చైనా వారి ప్రభావం స్పష్టంగా కన పడింది . ఈ స్పష్టంగా కనపడే ప్రభావాన్ని ఆధారం చేసుకొని - ఈ నాటి చైనా దేశము - " టిబెట్ అంటే మరేమిటో కాదు - మా దేశంలోని ఒకప్పటి భాగమే- కావాలంటే వారి సంస్కృతిని మా సంస్కృతిని పోల్చి చూడండీ . రెండో ఒక్కటే అని తెలుసుకుంటారు " అని వాదిస్తూ - టిబెట్టును ఆక్రమించుకుంది . ఈ రాణి గారి పెళ్లి -- అది జరిగిన వందల ఏండ్ల

తరువాత - ఆమె అత్తవారి దేశము ఆమె పుట్టినింటి దేశములో కలిసి పోయేట్లు చేసింది . రాజా వంశాల మధ్య వివాహాలు జరిగితే ప్రయోజనాలు ఎన్నో ప్రమాదాలు కూడా అన్నే ఉంటాయి .
ప్రిన్సెస్ వెన్చెంగ్ కథ అతి త్వరలో వివరిస్తాను .

పైన పేర్కొన్న తార కు వివరణ = బుద్ధిజం , లో తార/ తార దేవి   రక్షణ ను ఇచ్చే దేవత మరియూ . ఒక భోదిసత్వుని { అత్యధిక జ్ఞ్యానము పొందిన వారి } రూపము . కొన్ని సందర్భాలలో ఈమె బుద్ధినికి తల్లిగా కూడా చెప్పబడుతుంది . బుద్ధుడు ఎన్ని జన్మలు ఎత్తితే అన్ని జన్మలలో కూడా ఆమె బుద్ధుని తల్లిగా ఉంటుంది .

రచన సేకరణ వివరణ వారణాసి ఉమాశ్రీ రామ కృష్ణ అఫ్ అమరావతి .

1. చైనా పెళ్లి కూతురు . 23-11-24

ఇది క్రీశ -   634, లో నిజంగా జరిగిన చారిత్రిక కథ . ఇందులో ప్రజల కల్పన కూడా కొంత ఉంటుంది . సరాదాగా చదువు కోవటం కోసం నా సొంత మాట్లల్లో చెపుతాను.

టిబెట్ లో ఓ రాజు గారున్నారు -   పేరు సొంగ్తసెం గాంపో .
{Songtsen Gampo } ఈయన తన మనుషులను ఆ రోజుల్లో చైనాను ఏలుతున్న టాంగ్ వంశపు రాజు వద్దకు పంపాడు . టాంగ్ అనేది రాజవంశపు పేరే కానీ రాజు గారి పేరుకాదు . గాంపో రాజు గారి యొక్క ప్రతినిధులు చైనా కి - అందులో టాంగ్   యొక్క రాజ్యానికి ముఖ్య పట్టణమైన   లువోయంగ్ కి వెళ్లారు .టిబెట్ రాజుగారు తన మనుషులను చైనాకి పంపిన కారణం -- ఏమిటంటే చైనా రాజు గారు ఈ పాటికే   టుర్క్స్ మరియూ Tuyuhun అనే జాతి వారితో వివాహ సంభందాలు

కలుపుకున్నాడు .అప్పుడు టిబెట్ రాజు గాంపో " ఆ చైనా రాజు నాతో కూడా వివాహ సంభందాలు పెట్టు కోక పోవటానికి - ఆ ఇద్దరి కన్నా నేనేమి తక్కువ ? అని తనలో తాను ఫీల్ అయి - నాతో తనతో కూడా ఏదన్నా వివాహ బంధం పెట్టుకుంటా డెమో కనుక్కు రమ్మని తన మనుషులను చైనా పంపాడు . ఇంతా చేస్తే ఇప్పుడు గంపా వయసు 13 ఏండ్లే. తండ్రి చని పోయినందున రాజు అయ్యాడు .

{ పైన చెప్పుకున్న - టర్క్ లు అంటే చైనా ప్రజలలోని ఓ తెగ ప్రజలు . ఇండియా లో కూడా టర్క్ లు వున్నారు - ఎన్నడో టర్కీ దేశము నుండి వలస వచ్చి భారత దేశములో స్థిరపడిన వారు తమను తాము టర్కీ లము అని చెప్పుకుంటారు .వీరు భారతదేశములో 1711 మంది వున్నారని జనాభా లెక్కలు చెపుతాయి . చైనా మరియూ ఇండియా టర్కీలు ఇద్దరూ ఒక్కటి కాదు } { ఇహ టూయుహుం/టూయుహుం లు అంటే చైనాలోని ఒక సంచార జాతి . వీరు చైనా లో తమ సొంత సామ్రాజ్యాన్ని ఏర్పరుచు కున్నారు } . చైనా రాజు టాంగ్ గారు టిబెట్ రాజు గంపా గారి కోర్కెను తోసిపుచ్చాడు .పిల్ల బచ్చా గంపా ని లెక్కచేసేది ఏమిటి అన్నాడు . టిబెట్ రాజుగారి మనుషులు వెనక్కి తిరిగి వచ్చి - ఇవే మాటలు తమ రాజుతో చెపితే ఏమవుతుందో అనే భయంతో " చైనా రాజుగారు ముందు సరే అన్నాడు కానండీ - ఆ తరువాత Tuyuhun టూయుహుం జాతి వారి సలహాలు- సూచనల మేరకు కాదు ప్రొమ్మన్నాడు" అని వక్రీకరించి చెప్పారు . దీనితో టిబెట్ రాజు గోమ్పా గారు నేరుగా వెళ్లి Tuyuhun, ల రాజ్యం మీద దాడి చేసాడు - వాళ్ళు తన పెళ్లి చెడకొట్టారని నమ్మి . దాడి చేసి " మీ రాకుమార్తెను నాకు ఇచ్చి పెండ్లి చేయండి లేదా నా సేనల చేతిలో చావండి" అని వాళ్ళతో కూడా బేరం పెట్టాడు . Tuyuhun లు లొంగి రాలేదు . Tuyuhun ల తో వివాహ సంభందం కలుపుకొని ఉన్న చైనా రాజుగారు వారికి మద్దత్తు గా తన సేనలను తీసుకొని బయలు దేరి వచ్చాడు. ఈ సమయం లోపు అంటే క్రీశ 634 నుండీ 638 మధ్యకాలం నాటికి టిబెటియను రాజు

గోమ్పా గారు -- టూయుహుంల రాజ్యములోని రొండు వంతుల భూభాగాన్ని గెలుచుకున్నాడు . చైనా రాజు టాంగ్ సేనలతో వస్తూ వున్నాడు అనగానే ఈ గంపా రాజుగారు వెనక్కి మరలి వెళ్లి పోయాడు . ఇద్దరి మధ్యా యుద్ధము ఏదీ జరగలేదు కానీ - ఇరువురూ మేము గెలిచాము అంటే మేము గెలిచాము అని చెప్పుకున్నారు .
గంపా రాజు గారు పట్టు విడవకుండా తిరిగి మరొక్క సారి తన వివాహ సంభంద ప్రతి పాదనలను చైనా రాజు టాంగ్ గారి ముందు కి పంపాడు . ఆపై ఇదే క్రీశ 638, లో టాంగ్ మరియూ టూయుహుం లకు చెందిన ప్రతినిధులు టిబెట్ కి వచ్చారు . వారు మాకు బహుమానాలు ఇవ్వటానికి వచ్చారని టిబెట్ వారు చెప్పుకున్నారు . కాదు అయన మాకు సామంత రాజుగా వుంటాను అంటే ఆ విషయాలు మాట్లాడటానికి వెళ్ళాము అని చైనా వారు అన్నారు. .ఏది ఏమైతేనేమి ? టిబెట్ రాజుగారి ప్రతినిధులు ఓ 13 సార్లు చైనా చెక్రవర్తి గారి దర్బారుకు వెళ్లి మాట్లాడి వచ్చారు . ఇన్ని సార్లూ అంటే ఈ పదమూడు సార్లూ కూడా -- గోమ్పా రాజు గారు - - "మీ పిల్లని ఇచ్చి నాకు పెళ్లి చేయండి" అని చైనా రాజు టాంగ్ గారిని అడిగాడని - అయన కాదన్నా డని మనం అర్ధం చేసుకోవాలె . క్రీశ - 641 నాటికీ -ఎలాగో ఓ లాగా టాంగ్ రాజు గారు - టిబెట్ రాజు గోమ్పా తో " నీతో పెళ్ళికి మాకు సరే" అన్నాడు . ఎలాగో ఓ లాగా అంటే ఏమిటంటే ? టాంగ్ రాజుగారు తన మంత్రులతో "ఆ గోమ్పా తన పట్టు వదలటం లేదు . అతని వల్ల ప్రజలకు యుద్ధ భీతి కలుగుతున్నది . మన ప్రజలు యుద్ధ భయం లేకుండా శాంతి తో బ్రతకాలంటే ఆయనకు మన అమ్మయినిచ్చి పెళ్లి చేయక తప్పేట్లు లేదు - కానీ అది నాకు ఇష్టం లేదు అని వాపోయాడు .

ఈ మాటలు చైనా రాకుమారి రాకుమారి వెన్చెంగ్ అనే ఆమె -విన్నది . క్రీశ - 641 నాటికీ ఆమె వయసు 13 సంవత్సరాలు . ఆడపిల్లలు సహజంగానే వయసుని మించిన తెలివి కలిగి వుంటారు . అందులో ఈమె

చైనా పిల్ల కదా ? మరీ తెలివి కలది అయింది . ఆమె " నేను ఇక్కడనే ఉంటే ఎప్పటికీ ఇట్లాగే వుంటాను . గోమ్పోను పెండ్లి చేసుకుంటే టిబెట్ దేశానికి మహారాణి ని అవుతాను కదా " అని ఆలోచించింది . అలోచించి - చైనా లో తాను వుండే చోటునుండి 3000 కిలో మీటర్ల దూరం అవతల వూరిలో తన అత్తా వారింటిని ఎంచుకుంది .
రాకుమారి వెన్చెంగ్ పెళ్ళికి ఒప్పుకుంది కాబట్టి అని టాంగ్ రాజు గారు పెళ్ళికి ఒప్పుకున్నాడు తప్ప తనకు ఇష్టమై కాదు . ఇహ "వెంచెంగ్ " నేరుగా చైనా రాజు టాంగ్ గారి పుత్రిక కూడా కాదు .టాంగ్ వంశానికి చెందిన వారి పుత్రిక మాత్రమే .మొత్తము మీదా చైనా రాజ కన్యయే అవుతుంది . అందువల్ల టాంగ్ గారు పెళ్ళికి ఒప్పుకున్నాడు అసంగతి టిబెట్ రాజుకు కూడ తెలుసు .పెళ్లి ప్రకటన జరిగినాక - వెంచెంగ్ Gar Tongtsen Yulsung. {గర్ తుంగ్త్సేం యులిసుంగ్} అనే వారితో కలిసి టిబెట్ వైపుకు ప్రయాణం కట్టింది .

చైనా పెళ్లి కూతురు . 24 -11 -24

పెళ్లి ప్రకటన జరిగినాక - వెంచెంగ్ Gar Tongtsen Yulsung. {గర్ తుంగ్త్సేం యులిసుంగ్} అనే వారితో కలిసి టిబెట్ వైపుకు ప్రయాణం కట్టింది . ఈ యన పేరు కొద్దిలో చెప్పాలంటే "లోన్" అని కానీ తుంగ్త్సేం అని కానీ చెపుతారు . ఈ లోన్ టిబెట్ రాజు గోమ్పో యొక్క సైన్యాధ్యక్షు లలో ఒకడు . గోమ్పో పెళ్లి విషయం మాట్లాడటానికి చైనా వచ్చాడు . ఇప్పుడు చైనా రాకుమారివెన్చెంగ్ ని తోడ్కోని టిబెట్ వెడుతూ వున్నాడు . వీరిద్దరూ చైనా లో ని సిల్క్ రూటు కుండా టిబెట్ కి పోతూ వున్నారు . తనను తోడ్కోని పోతూ వున్నా లోన్ ను చూసి వెంచెంగ్ . " మేము ఇద్దరమూ ఒకరి కి ఒకరం పది గజాల దూరంలోనే నడుస్తూ ఉన్నాగానీ - మేము ఒకరి మీద ఒకరం పడుతూ లేస్తూ పోతూ వున్నట్లుగా వుంది " " లోన్ తన రాజు గారి పెళ్లి గురించి మాట్లాడానికి కాదు . నన్ను పెళ్లి

చూపులు చూడటానికి వచ్చాడు "   " ఇతను పడుకోవటానికి అని మా కోటలోని పెద్ద గదిని ఇచ్చాము . అది కాదని ఇతడు వచ్చి నా మనసులోనే పడుకున్నాడు"   "మనము పెళ్లి చేసుకుందామా అని అతడు అడిగితే ఈ భూమి బద్దలై పోతుందని అనుకుంటున్నాడా? ఏమిటి ?"   " ఈ లోన్ - నా తండ్రితో మాట్లాడి నన్ను గోమ్పా కి భార్యని చేయటానికి తీసుకు వెడుతున్నాడు . నేను తన భార్యను అని గ్రహించటం లేదేమిటి ? " అని అని అనుకున్నదిట. అనుకున్నదిట - అని అన్న వారు ఎవరయ్యా అంటే ? వారు దారిన పోతూ ఉండగా చూసిన ప్రజలు .   ఇహ రాకుమారి పై విధంగా అనుకున్నదే అను కుంటే , ఆమె వున్న పరిస్థితిని బట్టి   పైకి అనే వీలు లేదు . లోలోపల అనుకుంటే ఇంకొకరికి తెలిసే వీలు లేదు .కానీ ఆమె అట్లా అనుకుని ఉంటుంది అని చైనా ప్రజలు ఎందుకు అనుకున్నారు ?? . చైనా స్త్రీల ఉద్దేశ్యంలో - ఓ స్త్రీ , తన తండ్రి , పిల్లలు లేదా భర్త లేదా ప్రియుడితో కలిసి తప్ప, వారిని నమ్మి తప్ప ఇల్లు విడిచి వెళ్ళదు .   వెంచెంగ్ వెంట ఆమె తండ్రి లేడు, పెళ్లి కాలేదు కాబట్టి పిల్లలు లేరు భర్త లేడు . ఇహ ఉండటానికి అవకాశము వున్నవాడు   ప్రియుడు ఒక్కడే కాబట్టి , " వెన్చెంగ్ " " లోన్" ని ప్రేమించి అతని వెంట వెడుతూ వున్నదని ప్రజలు భావించారు . ఇహ రాకుమారి   వెన్చెంగ్ చిన్న తనం నుండీ కవిత్వము చదివి- కవిత్వము రాయటానికి అలవాటు పడిన పిల్ల . అందువల్ల వెన్చెంగ్ దారి వెంట పోతూ ఊరికనే పోకుండా "లోన్ " ని తన ప్రేమికునిగా వూహ చేసుకొని ఏవో కవిత్వాలు కట్టే ఉంటుంది అని కూడా   ప్రజలు అనుకున్నారు . పైన చెప్పిన వెన్చెంగ్ మాటలు అన్నీ కవిత్వాలా? నిజాలా? అన్నది ఎవరికీ తెలియదు . వీరిద్దరి మధ్య ఎదో ఒక ప్రేమ భందం ఉందని చైనాలో ఒక కధ మాత్రం వుంది - ఆ కథను పట్టి అనేక నాటకాలు కూడా వచ్చాయి .కాబట్టి ఈ సంగతి మీ దృష్టికి తెచ్చాను .

వెన్చెంగ్ - లోన్ ని ప్రేమించింది ఏమో? అనుకున్న ప్రజలే -- ఆమె " విధి నన్ను ఎవరి చేతుల్లోకి జారవిడిస్తే నేను వారి చేతుల్లోకి పోతాను " అని పాడుకుంటూ ప్రయాణం చేసింది అని కూడా అనుకున్నారు . దీనిని బట్టి వెంచెంగ్ - లోన్ ని ప్రేమించింది అనే నమ్మ వచ్చు . ప్రేమించిందా లేదా అన్నది ఓ సస్పెన్సు.
వెన్చెంగ్ టిబెట్ కి వెళ్లిన కాలంలో , చైనా వారు టిబెట్ ను టిబెట్ అని కాక టుబా అని పిలిచేవారు . టుబా పెద్ద అనాగరిక దేశము అని కూడా చెప్పుకునే వారు .
రాకుమారి వెన్చెంగ్ తెలివి కల పిల్ల అనుకున్నాము కదా ? ఆమె తన పెళ్లి కోసం అని టిబెట్ కు పోతూ - అక్కడ నా పుట్టింటిలో వుండేవన్నీ వుంటాయో లేదో ? టిబెట్ ఎంతో అనాగరిక / ఆటవిక దేశము అని వింటూ వున్నాను - నిజం ఏమిటో ? అని అలోచించి - తన వెంట - చైనా పుస్తకాలు - చైనాఆహారధాన్యాల విత్తనాలు - చైనాపూల పండ్ల పండ్లు విత్తనాలు - చైనాకు చెందిన వేలాది మంది నేత , కమ్మరి - కుమ్మరి - కంసాలి వంటి చేతి వృత్తుల పని వారిని తన వెంట తీసుకు వెళ్ళింది .

చైనా రాకుమారి టిబెట్ ఆరిహద్దులలోకి ప్రవేశించే సరికి - టాంగ్ అనే రాజ వంశము నుండి భౌద్ధ ముని గా మారిన వారొకరు వచ్చి రాకుమారిని కలిసాడు . రాకుమారి ఆయనకు చక్కని ఆతిధ్యము ఇచ్చి ఎంతో గౌరవించింది . అప్పుడు ఆ ముని రాకుమార్తెను ఎంతో మెచ్చి - ఆమెకు కొన్ని అద్భుత శక్తులు ఇచ్చాడు - రాకుమారి వెన్చెంగ్ చైనా నుండి తరలి వస్తున్న శాంతి దేవత అని- ఆమె బుద్ధుని తల్లి ఐన తారా దేవితో సమానమని కీర్తించాడు . ఇటుతరువాత వెంచెంగ్ కు " లోన్ " తో ఎదో ప్రేమ వ్యవహారము ఉన్నదన్న అనుమానము ప్రజలలో నుండి తుడిచి పెట్టుకు పోయింది .

చైనా పెళ్లి కూతురు 25 -11 -24

చైనా పెళ్లి కూతురు - వెన్చెంగ్ టిబెట్ లోకి ప్రవేశిస్తూనే - ఆ భూభాగాన్ని తన తెలివితో అంచనా కట్టి - టిబెట్ వెల్లికలా పడివున్న దయ్యం లాగ ఉందని -- టిబెట్ వారు కట్టిన గుడులు అన్నీ కూడా ఆ దయ్యం తిరిగి పైకి లేవకుండా బరువు ఉంచటం కోసం కట్టిన గుడులే అని ఊహించింది . వెన్చెంగ్ చైనా నుండి వస్తూ ఒక అద్దాన్ని తెచ్చుకున్నది . ఆమె చైనా బోర్డర్ దాటేవరకూ ఆ అద్దంలో వెనక్కి పోతూ ఉన్న చైనా ను చూసుకుంటూ వచ్చి తాను టిబెట్ లోకి ప్రవేశించగానే ఆ అద్దాన్ని పారవేసింది . అంటే చైనాను మనసులో నుండి తొలగించి వేసుకుంది . అత్తవారింటి ని సమీపిస్తున్నపుడు ఇలా అద్దాన్ని పారవేయటం -చైనా ఆడపిల్ల చేయ వలసిన ఆచారం .ఇలా అద్దాన్ని పార వేయడం వల్ల ఆడపిల్లకు ఏవన్నా అదృష్ట శక్తుల తోడు గా వస్తే - అవి ఆమె అత్తగారింటికి మేలు చేయటానికి మాత్రమే పరిమితమౌతాయని , పుట్టింటి వారికి మేలుకలిగించటానికి పోవు అని కూడా చైనాలో ఓ నమ్మకం వుంది . చైనా రాకుమారి వెన్చెంగ్ అద్దము పారవేసింది కాబట్టి - ఇందాక బౌద్ధ ముని ఆమెకు ఇచ్చిన దివ్య శక్తులు ఏవైనా కానీ అవి టిబెట్ కు మేలు చేయటానికి మాత్రమే పనికి వస్తాయి.

రాకుమారి వెన్చెంగ్ వస్తూ వస్తూ తొమ్మిది బుద్ధ ప్రతిమలు వెంట తెచ్చుకుంది . టిబెట్ అంటే వేల్లికల పడిన దయ్యమే కాబట్టి ఆ దయ్యం పైకి లేవకుండా ఉంచే బరువు కోసం , తాను కూడా మరిన్ని గుడులు కడితే అత్తవారి దేశానికీ ఎంతో మేలు చేసినట్లు అవుతుంది కదా ? అని ఆలోచించి . తనతో పాటుగా తెచ్చుకున్న తొమ్మిది బుద్ధ ప్రతిమలకు తొమ్మిది గుడులు కట్టాలని సంకల్పించింది . ఎటుచూసినా గానీ టిబెట్ కొండలే కనపడ్డాయి . అప్పుడు వెన్చెంగ్ తన తలలోని వెంట్రుకల చిక్కు తీసుకోగా ఊడి వచ్చిన వెంట్రుకలను కొండలపై వెదజల్లింది . ఆ వెంట్రుకలలో నుండి పచ్చని చెట్లు మొలిచాయి . రాకుమారి తన వద్ద వున్న బుద్ధ విగ్రహాలను అక్కడ ఆ చెట్ల కింద

ఉంచింది . ఈ మహిమాలన్నీ ఆమె తార దేవి రూపము అవటం వల్ల నూ - బౌద్ధ ముని ఇచ్చిన వరాల వల్ల నూ జరిగాయని ప్రజలు నమ్మారు . ఇట్లగా టిబెట్ లోకి ప్రేవిసించే సరికి , వెన్చెంగ్ పట్ల ప్రజలకు నూరు శాతం భక్తీ , గౌరవం కలిగింది .

ప్రజల గౌరవము, మన్ననలు పొందిన రాకుమారి తనను పెండ్లి ఆడటానికి వస్తూ ఉన్నందున - టిబెట్ రాజు గోమ్పో-- రాకుమారిని స్వాగతించటానికి ఎదురు వెళ్లి బోహ్ అనే సరస్సు వద్ద { Bohai Lake }. ఆమెను కలుసు కుని - స్వాగతించాడు .ఆపై ఆమెను పెండ్లి చేసుకున్నాడు .

" ఇంతవరకూ చైనా చెక్రవర్తి కూతురిని పెండ్లి యాడిన టిబెటన్ రాజు ఎవడూ లేడు . ఆ పని మొదటగా చేసింది నేనే' అంటూ గర్వపడి న టిబెట్ రాజు గోమ్పో- న భార్య వెన్చెంగ్ కోసం ఆ సరస్సు ఒడ్డునే పెద్ద భవంతిని కట్టించాడు .

రాకుమారియొక్క పెండ్లిని నిర్వహించటానికి పెళ్లిని రాజా లాంఛనాలతో జరిపించటానికి అని - చైనా రాజు గారి అల్లుడి వరుస ఐన వారు ఒకరు వెన్చెంగ్ వెంట వచ్చాబు . అంటే రాకుమార్తెకు బావ వరుస అయన వచ్చాడు . ఆయనను - ఆయన ధరించిన పట్టు వస్త్రాలనూ చూసిన టిబెట్ రాజు గోమ్పో గారు ఆయన కూడా ఎదో చక్రవర్తి అని భ్రమ పడి ఆయనికి- చైనా చెక్రవర్తికి చేయవలసిన నమస్కారాలు చేసాడు . ఈ సమయంలో గోమ్పో రాజుగారు తన మొఖానికి ఎర్రని రంగు పూసుకుని వున్నాడు . ఆరోజుల్లో -- పెళ్లి సమయం లో అందంగా కనపడాలని-- టిబెట్ లోని మొగ వాళ్ళు అందరూ ముఖాలకు ఎర్ర రంగు వేసుకునే వారు ఆ ఆచారాన్ని పట్టి గోమ్పో కూడా ముఖానికి ఎర్రరంగు వేసుకున్నాడు . ఇహ ఆరోజుల్లో టిబెట్ వారికి పట్టు వస్త్రాలు తెలీదు . అందువల్ల పట్టు వస్త్రాలు కట్టుకున్న చెక్రవర్తి అల్లునికి ఎంతో మర్యాద ఇచ్చాడు . చైనా చెక్రవర్తి అంటే ఇట్లా నే ఉంటాడు అనుకున్నాడు .

ఇవన్నీ చూసిన రాకుమారి ఎంతో సిగ్గు పడి "నా మొగుడు ఎంతో ఎడ్డోడు - ఈయనకీ ఈయన దేశానికీ నేను ఎంతో నేర్పాలి - నా కాపురాన్ని నేను సరిదిద్దు కోవాలి " అనే నిర్ణయం తీసుకున్నది . అనగా మన తెలుగు నాట అత్తగారింట కొత్తగా అడుగు పెట్టిన కోడలు అనుకున్నట్లే అనుకున్నది . ఆ రకంగా ఆమె తన అత్తా వారి ఇంటిని సమూలంగా మార్చి వేసే పూనిక పూనింది . మొదటగా - రాజా వంశం వారితో సహా మొగవారెవరూ ముఖాలకు రంగులు వేసుకో కూడదు అనే చట్టం తెప్పించింది .

వెన్చెంగ్ తన వెంట తెచ్చుకున్న బుద్ధ ప్రతిమ పేరు Jowo Shakyamuni Rinpoche /జోవ శక్యముని రిపోచే . రాకుమారి చైనా వారి పద్ధతిలో ఈ విగ్రహానికి ఓ పెద్ద మందిరం కట్టించింది . అమందిరంలో చైనా దేశపు పుజా పద్ధతులు అమలు పరిపించింది .

అప్పట్లో టిబెట్ వారు వ్యవసాయం చేసే వారే గానీ నీటి కాలువలు తవ్వి పంటలకు నీరు పెట్టటం వారికి తెలీదు . వెన్చెంగ్ చైనా వారి వ్యవసాయ పద్ధతులు టిబెట్ వారికి నేర్పించింది . టిబెట్ వారు ఓ గోధుమ పంటను వేసి - అది మొలకెత్తి పెరుగు తున్న విధానాన్ని పట్టి కాలం లెక్క వేసుకునే వారు . ఎట్లాగంటే .. గోధుమ మొలకెత్తిన మూడో రోజున మా అమ్మాయి పుట్టింది .. గోధుమ పంట కోసిన తరువాత మా పెళ్లి నిశ్చయమై - పంట నూర్పిడులు ఆయిన ఆరో పగటి రోజున మా పెళ్లి అయింది అని చెప్పుకుంటూ వుండే వారు . రాకుమారి వెంచెంగ్ ఈ పద్ధతిని కాదని తన చైనా దేశపు క్యాలెండర్ ని టిబెట్ లో అమలు చేయించింది . రాకుమారి వెంచెంగ్ వెంట నేత పనివారు లోహపు పని వారు వచ్చారు కదా ? వారు టిబెట్ వారికి పట్టు పురుగులు పెంచటం పట్టు దారం తీయటం పట్టు వస్త్రాలు నేయటం నేర్పారు . చైనా లోహపు పని వారు లోహంతో అనేక వస్తువులు చేయటం ఎలాగో టిబెట్ వారికి నేర్పారు . పర్యవసానంగా నేడు టిబెట్ లో కనపడే అత్యద్భుత బౌద్ధ మందిరాలను - టిబెటియన్లు నిర్మించు కో గలిగారు .ఇలా చెప్పుకుంటూ

పోతే ఎన్నో ఉంటాయి . రాకుమారి వెంచెంగ్ మూలకంగా టిబెట్ కాస్తా
చైనా లాగ మారి పోయింది.
ప్రజలు మంచి మంచి మార్పులన్నింటినీ స్వాగతించి - కొన్నిటిని
నిరసించారు . టిబెట్ లోని మొగవారు - తమ భార్యలు తమకు నచ్చని
పనులు చేసినపుడు లేదా ఉపయోగ కరమైన సలహాలు చెప్పినపుడు "
నువ్వు అచ్చం చైనా పెళ్లి కూతురులా చేస్తున్నావు " అనో లేదా "
నువ్వు అచ్చం చైనా నుండి వచ్చిన భార్యలా చేస్తున్నావు " అనో
దెప్పుతూ ఉండేవారు .
ఇట్లగా - క్రమంగా రాకుమారి వెంచెంగ్ పేరు గ్యాసా {Gyasa) గా మారి
పోయింది. టిబెట్ భాషలో ని గ్యాసా అనే మాటకు అర్ధం "చైనా పెళ్లి
కూతురు " లేదా "చైనా నుండి వచ్చిన భార్య " అని .

చైనా పెళ్లికూతురు - 26 -11 -24

ప్రిన్సెస్ వెన్చెంగ్ లేదా చైనా పెళ్లికూతురు -తన స్వీయ పర్యవేక్షణలో -
Ramoche రామోచే . అని పిలవబడే పెద్ద బౌద్ధ మందిరాన్ని -- టిబెట్ లో
కట్టించింది .ఆ మందిరంలో తనతో పాటు తెచ్చుకున్న { Jowo
Shakyamuni Rinpoche } "జోవ శక్యముని రిపోచే" అనే
విగ్రహాన్ని ప్రతిష్టించింది { Jowo అనే టిబెట్ మాటకు ప్రతిమ అని
అర్ధము }.

ఇక టిబెట్ రాజు "సొంగ్సన్ గోమ్పా" గారికి-- చైనా నుండి వచ్చిన
భార్య ఏ కాక నేపాల్ దేశము నుండి వచ్చిన- రాణీ భ్రికుటీ దేవి అనే
ఆమె మొదటి భార్య గా వున్నది . ఆమె తన పుట్టింటి కట్నముగా
"Jowo Mikyo Dorje " "జావ మైక్యో దోర్జీ" అనే బుద్ధ విగ్రహాన్ని -
వెంట తెచ్చుకున్నది . ఈ రాకుమారి ఆ బుద్ధ ప్రతిమని Jokhang

జాఖాన్గ్   అనే పేరుకల మందిరము లోప్రతిష్టించి పూజలు చేస్తూ ఉండేది
.

ఈ "జాఖాన్గ్ " అనే మందిరము --   టిబెట్ రాజు " సొంగ్తసేం గోమ్పా" గారు కట్టుకున్నది   . అయన తన పెళ్ళికి ముందు నుండే బౌద్ధ మత అనుమాయి . బౌద్ధము మీది ఆదరణతో ఆయన టిబెట్లో 12 పెద్ద బౌద్ధ మందిరాలు కట్టించాడు . రాజు గోమ్పా గారుఈ మందిరాలు కట్టటానికి కావాల్సిన స్థలాన్ని ఎన్నుకునే ఫద్దతి ఎంతో విచిత్రంగా ఉండేది . అయన తన తలపై వుండే టోపీని గాలి లోకి ఎగురవేసి అది ఎక్కడ పడిందో అక్కడ బౌద్ధ మందిరము కట్టేవాడు . ఒక వేళ టోపీ గాలిలో తేలుతూ వెళ్లి ఏదన్న సరస్సులో పడితే ఆ సరస్సు మధ్యలోనే బౌద్ధ మందిరం కట్టించే వాడు . ఇలా కట్టించిన   12 మందిరాలలో   Rasa Thrulnag Tsuklakhang . అనే మందిరము అతి పెద్దది . మందిరాన్నే జాఖాన్గ్ అని కూడా పిలుస్తారు . {ఎందుకు పిలుస్తారో చివరిలో చూద్దాము}   ఈ మందిరములో నే నేపాలీ రాకుమారి తాను తెచ్చుకున్న బుద్ధ ప్రతిమని ప్రతిష్టించి పూజలు జరిపించింది .

ఇక Rasa అన్న మాటకు "మేక " అని అర్ధము . ఈ మందిరము కట్టటానికి అవసరమైన వస్తువులని మేకల చే -- కొండల మీదకు మోయించారు .కాబట్టి ఆలా పేరు పెట్టారు . rasa రాసా అనే మాట క్రమంగా లాస అయింది . రాసా మందిరము చుట్టూ రాసా అన్న పేరున ఒక పట్టణము సృష్టి అయింది . కాల క్రమేణా రాసా లాసా అయ్యింది . ఈ రాసా మందిరము "జాఖాన్గ్ "అయ్యింది . ఈ మందిరము నేటికీ టిబెట్ రాజధాని లాసా లో వున్నది .

చైనా నుండి వచ్చిన రాకుమారి తాను తెచ్చిన "శాక్య ముని బుద్ధా" అనే విగ్రహాన్ని -   రామోచే అని మందిరం కట్టించి అందులో పెట్టి పూజలు

జరిపించింది కదా? . కానీ రాజు గోమ్పా మరణానంతరము రామోచే అనే మందిరము ధ్వంసం చేయ పడటం వల్ల - వెన్చెంగ్ తెచ్చిన శాక్య ముని బుద్ధా విగ్రహాన్ని - ఆమె భర్త టిబెట్ రాజు గోమ్పా కట్టించిన Rasa Thrulnag Tsuklakhang కు మార్చింది . అప్పటినుండి Rasa Thrulnag Tsuklakhang ను Jokhang జాఖాన్గ్ మందిరము అనగా రెండు విగ్రహాలు ఒకే చోట కల మందిరం. అని పిలిచారు .ఈ మందిరము ఇందులోని రెండు విగ్రహాలు నేటికీ మనుగడలో వున్నాయి .

మొత్తము మీద-- క్రీశ 620 లో పుట్టిన వెన్చెంగ్-- క్రీశ 680 / 682 మధ్యన లాసా , లో మరణించింది. ఈమె తన జీవిత కాలములో తనకు సవతి ఐన నేపాలీ రాకుమారి భ్రికుటి దేవితో సఖ్యతతో గడుపుతూ -టిబెట్ రాజ్య పాలనలో తన భర్తకి సహాయపడి , టిబెట్ కి చైనాకు తేడా లేదు అనే విధంగా టిబెట్టును మార్చి వేసింది . వెన్చెంగ్ మరణానంతరము చైనా వారు " ఆమెను " చైనా నుండి వచ్చిన న పెళ్లికూతురు అనటంకన్నా " చైనా నుండి వచ్చిన "అత్యున్నత సాంకేతిక సలహా దారు .గొప్ప పరిపాలకురాలు " అని చెప్పుకోవటం సమంజసం అంటూ తమ సాహిత్యం లో రాసుకున్నారు . వెన్చెంగ్ వలన --టిబెట్ లో, చైనా వారి సంప్రదాయాలు కళలు ఎన్నో ప్రవేశించి - టిబెట్ అంటే ఇంకో చైనా లాంటిదే తప్ప ఏమీ బేధం లేదు అనే పేరు తెచ్చుకుంది . రెండు దేశాలలో ఒక్కేలాటి సంస్కృతి సంప్రదాయాలతో ఉండటం అనే సంగతిని ఆధారం చేసుకొని - చైనా దేశము 20 వ శతాబ్దం లో టిబెట్ ని ఆక్రమించుకొంది . ఆక్రమించుకొని " మా ఇరువురి సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు దేవుళ్ళు ఒకటే , అనేదానిని బట్టి చూస్తే టిబెట్ అనేది మా పురాతన చైనా యొక్క భూ భాగము " అని మీకు అనిపించటం లేదా అని ప్రపంచ దేశాలని ప్రశ్నించి -- తాను టిబెట్టును ను ఆక్రమించటాన్ని సమర్ధించుకొంది .

నేటికి 14 వందల ఏండ్లక్రితము ఎన్నడో చైనా నుండి టిబెట్ వచ్చిన వించెంగ్ కి టిబెట్ వారు ఎంతో రుణ పడి వున్నారు అనుకుంటే - టిబెట్టును ఆక్రమించటం ద్వారా చైనా వారు ఆ రుణాన్ని రాబట్టుకున్నారు అనుకోవాలి . వెన్చెంగ్ తన అత్తగారి ఇల్లు టిబెట్ - చైనా వారి పరమయ్యేట్లు బాటలు వేసి పోయింది . ఆడవారి పుట్టింటి ప్రేమ ఎంతో గొప్పగానూ- ఒక్కొప్పుడు ఎంతో ప్రమాదకరం గానూ ఉంటుంది . ఇహ వెన్చెంగ్ కి పిల్లలు ఉన్నారా ? అంటేవున్నారు . చనిపోయిన స్థితిలో పుట్టిన మొగ బిడ్డ ఒకరు వున్నారు . వెన్చెంగ్ ఈ మృత శిశువు మీద వున్న ప్రేమకొద్దీ - ఆ శిశివు అవశేషాలపై - బుద్ధుని అవశేషాలపై నిర్మించిన స్తూపాలను పోలిన స్తూపాలను నిర్మించుకుంది . ఈ కథ మొదటిలో చెప్పుకున్నట్లు - వెన్చెంగ్ అంటే బుద్ధుని తల్లి ఐన తార యొక్క అవతారామని ప్రజల నమ్మకం -- కాబట్టి ఈమెకు పుట్టిన శిశువు బుద్ధుని అంశే అవుతాడు అనుకుంటూ ప్రజలు అలంటి స్తూపాల నిర్మాణాన్ని ఆమోదించారు . బిడ్డల మీద దుఃఖంతో వారికీ స్తూపాలు కట్టించిన టిబెట్ రాణి మరొకరు ఉన్నట్లు నా దృష్టికి రాలేదు . అట్లాగే టిబెట్ లో వున్న స్తూపాలు అన్నీకూడా బుద్ధుని అవశేషాల మీద కట్టినవే కావని - వేరేవి కూడా వుండి వుంటాయని మనము ఈ కథ ఆధారంగా ఊహించవచ్చు . ఇహ భారత దేశములో కూడా బుద్ధుని అవశేషాల మీద నే కాక -బౌద్దాన్ని అనుసరించిన రాజులూ వారి యొక్క సంతతి యొక్క అవశేషాల మీద కట్టిన స్తూపాలు కూడా వుండి ఉండవచ్చు నాని నాకు అనుమానము వచ్చింది . ఇది కేవలం నా అనుమానమే .

వెన్చెంగ్ కి పుట్టిన బిడ్డ - టిబెట్ రాజు గోమ్పా గారి వలన పుట్టిన వాడు కాదు అని ,ఓ కథ ప్రచారం లో వుంది . ఈ కథ మొదటిలో వెన్చెంగ్ చే ప్రేమించ బడి ఉంటాడేమో అని ప్రజలు అనుమాన పడిన తుంగ్తసేంTongtsen లేదా "లోన్ " వల్ల వెన్చెంగ్ కి కలిగిన బిడ్డ అని ఆ

కథ లో ఉంది . ఆ కథ నిజమని మీరూ నేను నమ్మితే అది వెన్సెంగ్ ఆత్మను భాదిస్తుందేమో అని నా భయం .
టిబెట్ వారి దృష్టిలో వెన్సెంగ్ - బుద్ధునికి తల్లి ఐన తార దేవి లాంటిదని - దాని వల్ల ఆమెకి పుట్టిన బిడ్డ అతడు బుద్ధిని యొక్క ఓ అంశ అవుతాడని ప్రజలు భావించారని మనము చెప్పుకున్నాము కదా ? ఈ నమ్మకాన్ని ఆధారం చేసుకొని టిబెట్ బౌద్ధ సన్యాసులలలో ఒకరైన Bhakha Tulku "భక తులకు" అనే అయన ఈమధ్యకాలంలో " ఆ నాడు వెన్సెంగ్ కి పుట్టి మరణించిన బిడ్డ తిరిగి అనేక జన్మలు ఎత్తింది . ఇప్పుడు ఎత్తిన జన్మను నేనే " అంటూ ఓ ప్రకటన చేసుకున్నాడు . ఆయనకు కొందరు అభిమానులు కూడా ఏర్పడ్డారు .

దీని తరువాత రాకుమారి బ్రికూటేశ్వరీ దేవి కథ చెప్పాలి అనుకున్నాను కానీ ఆమె కథగా చెప్పటానికి ఏమీ లేదు . ఆమె నేపాలీ రాకుమార్తె . భారత దేశములోని నేటి బీహార్ ప్రాంతమును పాలిస్తూ ఉన్న లిచ్ఛవీ రాజులు - నేపాల్ యొక్క ఖాట్మండూ లోయలో రాజ్యము ఏర్పరిచారు . ఈమె వారి కుమార్తె . టిబెట్ రాజు గోమ్పా గారు "మీ పుత్రికను మాకు ఇచ్చి వివాహం చేయండి " అని కోరగా నేపాల్ రాజు అందుకు సమ్మతించి వారి వివాహం జరిపించాడు .
టిబెట్ వారు భ్రికుటి దేవి ని కూడా తారా దేవి రూపంగానే చూసారు . కానీ ఈమె తెల్ల రంగు తారాదేవి యొక్క రూపమని అన్నారు .వెన్సెంగ్ ని పచ్చరంగు తారాదేవి అన్నారు. పూర్తిగా వికసించిన కమలము ఉంటే ఆమె తెల్ల తారా దేవి అనబడుతుంది . సగం వికసించిన కమలము ధరించిన ఆమె పచ్చ తారాదేవి అనబడుతుంది

రచన సేకరణ వివరణ వారణాసి ఉమా శ్రీ రామ కృష్ణ అఫ్ అమరావతి

A Tibetan lama Bhakha Tulku in San Diego claims to be the reincarnation of the child.

Image of Bhakha Tulku

.

Princess Wencheng

Above is RamocheTemple built by china princess wencheng

Statue of buddha named as **Jowo Shakyamuni Rinpoche** in Ramoche temple by princess wencheng . this was later moved to Rasa Thrulnag Tsuklakhang- wich is also called as **Jokhang, temple**

Nepali princess Bhrikuti Devi who kept Jowo Mikyö Dorje , image in Rasa Thrulnag Tsuklakhang- wich is later named as **Jokhang, temple**

Jowo Mikyö Dorje , image taken in 2009 which was installed by napali princess **Bhrikuti Devi** in the temple Rasa Thrulnag Tsuklakhang – which is later known as **Jokhang, temple**

The Jokhang, temple

From right to left: Bhrikuti Devi, Songtsen Gampo and Wen Cheng,

The story was dedicated to my beloved wife umadevi varanasi who passed away on 11-09-24 for a rebirth at elsewhere

My slf - varanasi umaa sree rama krishna